

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C127 – LEE20**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 23 februari 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ivan Sabbe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het opbergen van hoogradioactief afval	3
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de compensatie voor het vellen van bomen op bebost perceel gelegen in woongebied of woonparkgebied	6
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het milieuhandavingsrapport 2008	9
Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het gebrek aan structureel onderhoud van de Vlaamse rioleringen	14

■

Voorzitter: de heer Bart Martens**Vraag om uitleg van de heer Ivan Sabbe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het opbergen van hoogradioactief afval**

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Voorzitter, minister, dames en heren, een rapport van het publieksforum van de Koning Boudewijnstichting stelt dat burgers er vertrouwen in hebben dat kleilagen een goede bescherming bieden tegen radioactieve stralen. Er zijn heel wat opties voor de berging van hoogradioactief afval: diepe boorgaten in de zeebodem – wat niet mijn voorkeur wegdraagt –, berging in zoutlagen, berging in rotsen en berging in klei. Zweden en Finland hebben al een site gekozen voor de berging in ondergrondse, kristallijnen gesteentes. Frankrijk kiest voor de kleilaag. Duitsland kiest voor zoutlagen.

In Mol hebben we het ondergrondse labo, het High-Activity Disposal Experimental Site (HADES). Dat labo werd gebouwd door het Studiecentrum voor Kernenergie, samen met de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Spleijstoffen (NIRAS). Men is daar al sedert de jaren tachtig bezig met onderzoek, en na jarenlang testwerk concludeerde men dat de Boomse kleilaag diep en dik genoeg is om hoogradioactief afval veilig op te bergen.

Kernenergie en alle afgeleiden zijn natuurlijk federale materie. Maar nu gaat het over de berging van hoogradioactief afval op of onder de Vlaamse bodem. Dan zijn er op het vlak van milieu toch zaken die de Vlaamse Regering aanbelangen.

Minister, wat is uw visie met betrekking tot de berging van hoogradioactief afval op of onder de Vlaamse bodem? Wat denkt u over de mogelijke schadelijke gevolgen van de berging van kernafval voor onze gezondheid en het leefmilieu? Ik insinueer geen enkel antwoord. Ik vraag gewoon naar uw visie. Ik heb daar mijn eigen visie over. U weet dat wij net als Barack Obama opteren voor kernenergie zolang er niet voldoende groene energie is. Ik wil geen negatieve weerklank in mijn vraag leggen. Toch ben ik zoals mijn collega's bekommerd om de volksgezondheid, daar komen mijn vragen uit voort.

We moeten ervoor zorgen dat de mens en het leefmilieu niet worden blootgesteld aan die straling, en dat er geen radioactieve stoffen in ons leefmilieu terecht komen. Welke mogelijkheden ziet u voor de berging van hoogradioactief afval? Wat schuift u naar voren bij het overleg met de federale overheid? Ik heb u hier al eerder over ondervraagd en u verwees toen vaak naar dat overleg. Hebt u al iets besproken met de federale overheid? Welke alternatieven zult u naar voren schuiven?

Tegen eind dit jaar moet premier Leterme een beslissing nemen over de berging van het langlevend radioactief afval. Voor de berging van hoogradioactief afval in de diepe kleilagen onder Noord-Limburg, dat is de site die men voor ogen heeft, mogen we verwachten dat Vlaanderen – ondanks die federale bevoegdheid – zal worden geconsulteerd. We zullen wellicht meer dan een adviserende rol kunnen spelen. In het licht van de Vlaamse en federale coalities zal Vlaanderen zelfs een doorslaggevende rol kunnen spelen. Is er al overleg geweest met de federale overheid? Zo ja, wat is de stand van zaken? Wat zijn de mogelijkheden? Wat is, of zal, de rol van Vlaanderen hierbij zijn?

Er moet worden bepaald welke sites en/of gemeenten in aanmerking komen voor de berging van hoogradioactief afval. Moeten die locaties specifiek worden bestemd binnen de ruimtelijke uitvoeringsplannen? Dat is een vraag voor de minister van Ruimtelijke Ordening, maar ze sluit hierbij aan. Welke sites en/of gemeenten komen in aanmerking voor de berging van hoogradioactief afval?

Er is een overleg met de hogere overheid. Het Vlaams Parlement telt veel burgemeesters en schepenen, onder meer van Ruimtelijke Ordening. Wordt er daaromtrent overleg gepleegd met de gemeenten? Kan de gemeente haar mening geven over de berging van radioactief afval, mits garanties van Mol? Ik heb dat nagevraagd. Mol voert deze studie naar de veiligheid van kleilagen al gedurende 30 jaar uit. De kleilagen zouden totaal niets doorlaten van de radioactieve straling. Men spreekt over 100.000 jaar. Ik weet dat radioactief afval langer radioactief blijft. Daardoor is ook de discussie ontstaan over het al dan niet permanente karakter van die opberging die dus niet-reversibel is. Ik denk dat we moeten pleiten voor een reversibele opberging. Dat betekent dat men na 100.000 jaar het afval weer kan opgraven en op een andere manier bergen. Het zal niet meer voor ons zijn, ook niet voor onze kleinkinderen, en met 2012 in het vooruitzicht is het misschien voor niemand meer.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sabbe, ik heb daar geen visie over omdat ik er geen mag hebben. De berging van radioactief afval is een federale materie. De gewesten hebben op grond van de bijzondere wetten op de staatshervorming geen enkele bevoegdheid om via een vergunningsplicht de bescherming te organiseren tegen ioniserende stralingen, met inbegrip van het radioactief afval. Mogelijk zal het Vlaamse Gewest wel bevoegd zijn voor het afleveren van de vergunning voor enkele randactiviteiten. Dat is hier en nu absoluut niet aan de orde.

De federale overheid oefent haar bevoegdheid inzake de bescherming tegen de ioniserende stralingen uit via het koninklijk besluit van 20 juli 2001. De vergunningsprocedure die in dit koninklijk besluit is bepaald voor klasse 1-inrichtingen, omvat de inspraak van de bevolking via de organisatie van een openbaar onderzoek en de advisering door het college van burgemeester en schepenen en door de deputatie. De bezwaren die door de bevolking tijdens het openbaar onderzoek worden uitgebracht, en de adviezen van het college en de deputatie worden, ook wat de milieuaspecten betreft, geëvalueerd door een wetenschappelijke raad, waarvan het eindadvies bindend is indien dit negatief is. De finale beslissing over de vergunningsaanvraag wordt genomen bij koninklijk besluit en mede ondertekend door de minister tot wiens bevoegdheid Binnenlandse Zaken behoren. Wat de milieuaspecten aangaat, is het duidelijk dat, op grond van de huidige bevoegdheidsverdelende wetten, de Vlaamse overheid in het dossier van de opslag van radioactief afval in de Boomse kleilagen geen normerende bevoegdheid heeft.

Uw vraag was ook gericht aan minister Muylers in verband met de aspecten van ruimtelijke ordening. Minister Muylers heeft mij een antwoord bezorgd. Locaties voor berging van hoogradioactief afval dienen te worden aangeduid in ruimtelijke uitvoeringsplannen voor zover de werken die deze berging vereisen vergunningsplichtig zijn en voor zover de bestaande juridische toestand deze werken niet toelaat op de vooropgestelde locaties.

De berging van hoogradioactief afval in de ondergrond heeft twee aspecten. Er zijn enerzijds de installaties die moeten worden gebouwd aan de oppervlakte, en er is anderzijds de ruimte nodig voor de opslag in de ondergrond. Zowel voor bovengrondse als voor ondergrondse constructies dient een stedenbouwkundige vergunning te worden aangevraagd. Immers, niemand mag zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning een constructie optrekken of plaatsen. Een constructie wordt hierbij gedefinieerd als een gebouw, een bouwwerk, een vaste inrichting, een verharding, een publiciteitsinrichting of uithangbord, al dan niet bestaande uit duurzame materialen, in de grond ingebouwd, aan de grond bevestigd of op de grond steunend omwille van de stabiliteit, en bestemd om ter plaatse te blijven staan of liggen, ook al kan het goed uit elkaar genomen worden, verplaatst worden, of is het goed volledig ondergronds.

Voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor de berging van radioactief afval vormen de bestaande plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen het toetskader. De stedenbouwkundige voorschriften van de bestemmingscategorie ‘gebieden

voor de vestiging van kerninstallaties', zoals aangeduid op het gewestplan Herentals-Mol, laten berging van hoogradioactief afval toe. Indien de bestaande juridische toestand het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning niet toelaat, kan het nodig zijn om een nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken.

De keuze van locaties voor de berging van hoogradioactief afval, het zogenaamde categorie C-afval, wordt gemaakt door de federale minister van Binnenlandse Zaken. Voor vragen over de manier waarop deze locatiekeuzes tot stand komen en wat de betrokkenheid van de verschillende gemeentes hierin is, dient u zich te richten tot de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister, ik vind uw antwoord heel mooi, maar uiteindelijk zegt u dat we in een federaal land leven met bevoegdheden voor gewesten en gemeenschappen, maar hier praten we over iets dat misschien het meest fundamentele is in uw verantwoordelijkheidsgebied, namelijk hoogradioactief afval. Dat heeft meer ingrijpende consequenties dan wat ook binnen uw bevoegdheid. U legt zich samen met uw coalitiepartner N-VA neer bij het feit dat de federale regering kan beslissen over wat we in onze Vlaamse ondergrond steken. Ik heb het daar heel moeilijk mee. Daarom heb ik die vraag ook gesteld.

Als Vlaamse Regering en Vlaams Parlement kunnen we toch moeilijk aanvaarden dat een dergelijke ingrijpende beslissing – u hoort me niet zeggen dat ik er tegen ben, het gaat om het principe – enkel op het federale niveau wordt genomen. Wij moeten dan maar zeggen: waarvan akte. Mocht Milieu geen bevoegdheid zijn die is overgeheveld naar de gemeenschappen en gewesten, wat echter wel het geval is, dan zou ik aanvaarden dat het een volledige federale bevoegdheid is, dat er geen bevoegdheidsoverlapping is. Maar Milieu is een van de weinige bevoegdheden, samen met Onderwijs en Cultuur, die 100 procent Vlaams is. In veel bevoegdheden, zoals Economie en Werk jammer genoeg, wijst iedereen naar elkaar en er gebeurt niets. Voor Milieu zijn we autonoom bevoegd en we zeggen dat de federale regering zal beslissen, en wij zullen daar akte van nemen.

Ik apprecieer het antwoord van minister Muyters, die zegt dat het moet passen in het RUP. Dat is duidelijk. Bedankt voor die boodschap. Toch vind ik dat u zich als minister moet opwerpen, wat ook de wettelijke achtergrond is, en als Vlaanderen een rol spelen in de bepalingen over waar en hoe dit moet gebeuren. Ook de communicatie met de Vlamingen en het Vlaams Parlement moet u verzorgen. Dit is een heel ingrijpende materie. U kunt niet verwijzen naar het commentaar van de federale overheid en zeggen dat het ons probleem niet is.

Er is nog altijd een verschil tussen de zuivere toepassing en de interpretatie van de wet en de feitelijke situatie. Als parlamentslid doe ik een beroep op u om u, op basis van een ernstige feitelijke situatie met zeer ernstige implicaties voor de volksgezondheid, te mengen in het debat. U moet minstens worden geraadpleegd; u moet mee aan tafel zitten om te beslissen over die bepalingen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Sabbe, u spreekt ons aan als N-VA en zegt dat we mee verantwoordelijk zijn. U weet dat we voor een zo ver gaand mogelijke zelfstandigheid van Vlaanderen zijn, maar dat we altijd, net als de Volksunie voor ons, binnen de wettelijke kaders opereren. We houden ons aan het wettelijke systeem zoals het vandaag werkt. U predikt de revolutie. Ik wil daar een eind in meegaan, maar niet zover als u.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Vandaele, u zou toch buiten de lijntjes kleuren.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer Sabbe, mag ik dan vragen dat u de volgende keer met uw partij de voorstellen van het Vlaams Belang om over te gaan tot een boedelscheiding, mee verdedigt. Dan zullen deze vragen overbodig zijn.

De heer Ivan Sabbe: Met onze partij hebben we in de mate van het mogelijke dergelijke constructieve voorstellen en veel resoluties mee goedgekeurd. We hebben resoluties van de N-VA, toen die nog deel uitmaakte van de oppositie, aangepast, geactualiseerd en mee ingediend. U hebt die ook gesteund. Ik vind hier een dode letter. Ik heb zoveel gehoord in de aanloop naar de verkiezingen door Bart De Wever over buiten de lijntjes kleuren, tot ik het niet meer kon horen, en als u nu eens buiten de lijntjes kunt kleuren, zegt u: mijn naam is haas, zie commentaar hiernaast, leve de federale regering. Sorry, dit is niet ernstig.

De heer Pieter Huybrechts: Dat klopt, mijnheer Sabbe, daar moet ik u 100 percent in bijtreden. We hebben al meermaals gezien dat de N-VA haar standpunten laat bepalen afhankelijk van of het deel uitmaakt van de oppositie of van de meerderheid. Dat is zoals een windhaan.

De voorzitter: Het gaat hier niet over de zesde resolutie van het parlement over de regionalisering van bevoegdheden.

De heer Ivan Sabbe: Begrijp ik het goed, minister, dat u zegt dat u geen partij bent in dit debat en dat u het aan u laat voorbijgaan. Is dat uw antwoord?

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sabbe, ik ben blij dat u terug bij de les bent. Een bijzondere wet bepaalt uitdrukkelijk dat dit een federale bevoegdheid is. Er is wel een consultatie en een openbaar onderzoek, waarin de deputatie en de betrokken gemeenten worden geconsulteerd. Dat is het moment waarop Vlaanderen eventueel samen met die gemeenten kan kijken wat de advisering is. Hier en nu kan ik niet buiten mijn bevoegdheid treden.

De heer Ivan Sabbe: Ik heb daar mijn visie over en die heb ik u duidelijk gemaakt. Dank u, minister.

De heer Bart Martens: Mijnheer Sabbe, het is hetzelfde met de hoogspanningslijnen. Dat is ook een federale bevoegdheid, maar het neemt niet weg dat de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen of de stedenbouwkundige vergunningen nog altijd gewestelijke bevoegdheden zijn. Op het moment dat Elia in haar ontwikkelingsplan bepaalde keuzes maakt, is het aan het gewest om zijn deel van het werk te leveren. Ik ga ervan uit dat dit ook zal gebeuren met de berging van radioactief afval. Het staat u vrij om op het federale niveau wetsvoorstellen in te dienen tot regionalisering van de bevoegdheden over nucleaire activiteiten. Hier zijn sommige partijen die u daarin zullen steunen.

De heer Wilfried Vandaele: We gaan u daarin steunen.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Vandaele, ter gelegenheid van de volgende resolutie zal ik naar u zwaaien.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de compensatie voor het vellen van bomen op bebost perceel gelegen in woongebied of woonparkgebied

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, artikel 90bis van het Bosdecreet bepaalt in welke gevallen een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing kan worden verleend. Het betreft voornamelijk ontbossing in zones die bestemd zijn als woonzone of industriegebied en ter uitvoering van niet-vervallen vergunde verkavelingen.

Het bovenvermelde artikel bepaalt ook de procedure. De stedenbouwkundige vergunning wordt verleend na voorafgaand advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Dit

advies wordt verleend op verzoek van de vergunningverlenende overheid, meestal de gemeente.

Paragraaf 2 van hetzelfde artikel stelt dat, met het oog op het behoud van een gelijkwaardig bosareaal, door de houder van de stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing, een compensatie wordt gegeven. Die kan bestaan uit de aanplanting elders of, meestal, via een bosbehoudsbijdrage.

Mijn vraag betreft de afstemming van het advies van het ANB en de door dit agentschap bepaalde bosbehoudsbijdrage, en de uiteindelijke vergunning die wordt afgeleverd. In de praktijk kunnen we vaststellen dat vanuit het Agentschap voor Natuur en Bos meestal positief advies wordt gegeven voor de volledige ontbossing en een compensatie wordt berekend op de volledige oppervlakte. De compensatie is bepaald per vierkante meter en men rekent de volledige oppervlakte van het perceel dat men wenst te bebouwen. Dit brengt nogal wat problemen mee voor de gemeenten, met name wanneer ze strikte beperkingen wensen op te leggen aan de aanvrager inzake de ontbossing en het kappen van bomen.

Dat is bijvoorbeeld voor diepe percelen die bebost zijn, die vanaf een bepaalde diepte bebost moeten blijven. Ook voor woonparkgebied is uitdrukkelijk bepaald binnen de bestemming en ook binnen de verkavelingsvergunningen, dat er maar 10 percent van de oppervlakte mag worden gebruikt voor tuinen, moestuinen, opritten enzovoort, en dat de rest bebost moet blijven als het bebost is.

Het gebeurt dus herhaaldelijk dat het ANB een positief advies geeft voor ontbossing en een compensatie aanrekenen voor het volledige perceel, terwijl de gemeente slechts een toelating geeft om een gedeelte te kappen. Dit kan door de burger als heel inconsequent worden gevoeld. Hij betaalt voor volledige ontbossing, maar mag niet volledig ontbossen.

Gemeenten kunnen zich omwille van deze problematiek geneigd voelen om dan toch maar een vergunning voor volledige ontbossing af te leveren. Die middelen worden wel gebruikt voor bebossing elders, maar het wordt vaak als argument gebruikt binnen de gemeenten door de aanvragers. Men heeft een attest dat men heeft betaald voor het volledige perceel.

Minister, is de problematiek u bekend? Het spreekt voor zich dat eigenaars die aan Natuur en Bos een compensatie hebben betaald voor het kappen van het volledige perceel, niet graag te horen krijgen dat zij van de gemeente slechts op een beperkte oppervlakte mogen rooien. Hoe staat u tegenover het idee om de gemeente een advies te laten geven aan Natuur en Bos, vooraleer die een uitspraak doet? Welk gedeelte van het perceel mag volgens de gemeente worden gekapt? Hoe kunnen het advies en de beslissing in verband met de compensatie en vergunning beter op elkaar worden afgestemd?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Als ik het goed voorheb, kan men als aanvrager toch zelf ook bepalen welke oppervlakte men wil ontbossen, en dat ook aangeven.

Mevrouw Katrien Schryvers: Men kan dit, maar mijn ervaring is dat het agentschap normaliter het hele perceel aanrekenen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De problematiek is mij bekend. Het is echter niet zo dat het Agentschap voor Natuur en Bos altijd gunstig advies geeft voor het ontbossen van de volledige beboste oppervlakte. Er zijn zeker ook aanvragen waarbij het ANB adviseert om een minder groot gedeelte van het perceel te ontbossen. In dat geval wordt het compensatievoorstel hieraan aangepast.

Het ANB maakt bij het advies over elke ontbossing een afweging tussen enerzijds zo veel mogelijk bosbehoud en anderzijds de vraag of het behoud van een klein stukje bos op een bouwpercelen wel realistisch is. Het behouden van stukken bos op bouwpercelen heeft uiteraard

voordelen voor de bouwheer en voor de directe buurt. Het vertuinen van de te behouden bosgedeelten is wel in strijd met het Bosdecreet en moet juridisch als een ontbossing worden beschouwd. Het kappen van enkele bomen en struiken in dergelijke bossen blijft ook onderhevig aan de machtigingsregeling uit het Bosdecreet, wat bij de burger soms vreemd overkomt, want hij ziet dat bosje toch als een verlengstuk van zijn tuin. Inzake rechtszekerheid voor de burger leidt dit tot onduidelijke situaties.

Ontbossen is iedere handeling waardoor een bos volledig of gedeeltelijk verdwijnt en aan de grond een andere bestemming of gebruik wordt gegeven. Zo staat het in het Bosdecreet. Tuinaanleg van gazon, borders en verharding, met behoud van enkele hoogstammige bomen, houdt ook ontbossing in en moet dus worden gecompenseerd.

Sommige gemeenten hanteren een te enge interpretatie van het begrip ontbossing. Gemeenten en omwonenden willen vaak vooral dat zo veel mogelijk hoogstammige bomen behouden blijven en ervaren de tuinaanleg tussen de bomen niet zozeer als een probleem. Ik zoek hiervoor een oplossing via een voorstel van aanpassing van het Boscompensatiebesluit. Daarbij zou er een minimumnorm worden vastgelegd voor de als bos te behouden zone, bijvoorbeeld 1000 vierkante meter. Op die manier zijn de overblijvende stukjes bos voldoende groot om als bos te worden beheerd. Deze maatregel zou ertoe leiden dat de ontbosser gemiddeld een grotere oppervlakte moet compenseren. Omdat dit vooral bij ontbossing voor woningbouw tot een grote meerkost zou leiden, onderzoek ik of het mogelijk is om dit op te vangen via een verruiming van de huidige vrijstelling van de compensatieplicht van de eerste 5 are tot de eerste 10 are. De Vlaamse Regering moet dit ontwerpbesluit nog goedkeuren. Er wordt aan gewerkt.

Het is evident dat de boscompensatieplicht enkel geldt voor de effectief vergunde te ontbossen oppervlakte. In het besluit van de Vlaamse Regering van 16 februari 2001 is er niets bepaald met betrekking tot de aanpassing van het compensatievoorstel indien de gemeente na de goedkeuring van het compensatievoorstel door het ANB toch besluit de vergunning voor een andere oppervlakte, kleiner of groter, te verlenen dan voor de oppervlakte vermeld in het compensatievoorstel.

Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft in overleg met de afdeling Stedenbouwkundige vergunningen van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed en met het Agentschap Ruimtelijke Ordening Vlaanderen een nota opgesteld voor alle vergunningverlenende instanties met aandachtspunten voor de behandeling van aanvragen tot ontbossing.

Met betrekking tot het voorliggende probleem is in die nota de volgende bepaling opgenomen, onder het hoofdstuk 'Doorsturen voor advies naar ANB': "Wanneer de vergunningverlenende instantie de ontbossing voor een andere oppervlakte toestaat dan vermeld in het goedgekeurde of aangepaste compensatievoorstel, dan moet het compensatievoorstel opnieuw aan het ANB voorgelegd worden, met de vraag om het aan te passen naar de gewenste bosoppervlakte. Het is belangrijk dat de te compenseren bosoppervlakte overeenstemt met de vergunde te ontbossen oppervlakte. De vergunningverlenende instantie heeft zelf niet de bevoegdheid om het compensatievoorstel aan te passen."

Die nota is op 11 mei 2009 verstuurd naar alle vergunningverlenende instanties. De nota is ook terug te vinden op de websites www.natuurenbos.be en www.ruimtelijkeordering.be. Het is evident dat hierbij al de noodzakelijke stappen gezet zijn om het advies, de beslissing inzake compensatie en vergunning op elkaar af te stemmen. Bij een eerstvolgende herziening van het Boscompensatiebesluit kan de werkwijze expliciet in het besluit zelf worden opgenomen maar strikt noodzakelijk is dat niet voor de rechtszekerheid.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, de problematiek is u inderdaad goed bekend. U wenst het probleem ook op te lossen. Er is een probleem met het rechtvaardigheidsgevoel van

mensen die betalen voor een volledige ontbossing, en nadien maar een beperkte vergunning krijgen. Ik ben het met u eens. De interpretatie van wat ontbossing is, verschilt nogal eens. Ook dat is een probleem.

Gemeenten en buurtbewoners willen altijd dat er zo veel mogelijk wordt behouden. Ik begrijp dat het ANB zich afvraagt wat de waarde is van zo'n klein stukje bos of van enkele bomen, en of ze dan niet beter die middelen gebruiken om elders een groter geheel aan te planten.

Minister, u zegt dat het agentschap niet systematisch vergunningen verleent om volledige percelen te ontbossen. Wilt u eens nagaan of er niet sterk regionale verschillen bestaan? Ik heb de indruk dat dat in sommige regio's wel zo is.

Ik noteer dat er een aanpassing komt van het Boscompensatiebesluit en dat er richtlijnen zijn voor het verschil tussen een effectieve vergunning voor ontbossen en wat als compensatie werd bepaald in het Compensatiebesluit. Op zich is dat goed, maar ik vraag me af of het niet nog eenvoudiger is om de vergunningverlenende overheid vooraf een advies te laten geven met het opsturen van het compensatievoorstel. Dat gaat dan toch wat sneller. Er zijn andere commissies bezig met de versnelling van procedures. Wilt u dat mee in overweging nemen?

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het milieuhandavingsrapport 2008

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik heb een vrij lange vraag omdat het een samenvoeging is van vier vragen die ik eerst afzonderlijk had ingediend. U moet het mij dus vergeven.

In het najaar van 2009 werd zowel in de plenaire vergadering als in de commissie Leefmilieu gesproken over milieuhandhaving. In december 2009 kregen we het milieuhandavingsrapport 2008 van de afdeling Milieu-inspectie toegestuurd.

Het rapport bevat enkele voor mij onthutsende vaststellingen. Ik geef enkele voorbeelden. Bij de verwerkers van afvalstoffen werd 35 percent van de 26 gecontroleerde bedrijven geverbaliseerd omdat ze niet in orde waren met de regels inzake de traceerbaarheid van aan- en afgevoerde afvalstoffen. De inbreuken hadden vooral te maken met het niet correct bijhouden van datum en uur van aanvoer, van de samenstelling van het afval, van de vervoerder of de producent.

Ik geef een tweede voorbeeld. Uit havencontroles bleek dat het aantal illegale zendingen steeg tot 21 percent in 2008, tegenover 12 percent in 2007. Vooral de uitvoer naar China, Hongkong en India werd gecontroleerd. De meeste controles werden uitgevoerd in de Waaslandhaven. Bij drie vierde van de uitvoer van elektroschroot bleek het om illegaal transport te gaan; met name China verbood de invoer van e-schroot.

Ook meer dan een derde van de uitvoer van teerhoudende kabels bleek illegaal te zijn. Ook kunststof wordt voor een belangrijk deel – zowat een vijfde – illegaal uitgevoerd. Bij 15 percent van de controles op wegtransporten bleek het om illegale transporten te gaan. Bij 27 percent bleek er een overtreding te zijn op de afvalstoffenwetgeving.

Van de gecontroleerde installaties voor biomassa en houtverbranding voldeed slechts 20 percent aan alle VLAREM-verplichtingen.

Van de gecontroleerde koelinstallaties bleek 62 percent niet lekdicht te zijn, waardoor ozonafbrekende stoffen en broeikasgassen ontsnappen. In 2000 werd bepaald dat installaties

met R22 moesten worden afgebouwd. Nu, 10 jaar later, blijken er nog steeds heel wat van die installaties in gebruik te zijn en is 91 percent daarvan niet lekdicht.

Bij controles van grondwaterwinningen werd er bij 77 percent van de gecontroleerde bedrijven tekortkomingen vastgesteld. 8 bedrijven werden geverbaliseerd. 39 bedrijven kregen aanmaningen. 3 bedrijven kregen een raadgeving. 8 bedrijven pompten meer grondwater op dan vergund. 9 bedrijven hadden een aftappunt vóór de debietmeter in plaats van erna. 18 bedrijven hadden geen correct geijkte debietmeter. 5 bedrijven voerden de debietmetingen niet correct uit. En bij 36 bedrijven waren de peilputten en/of de metingen niet in orde. Voor mij zijn deze cijfers vrij schokkend, zeker als we weten hoe schaars ons grondwater intussen wordt.

In het kader van hun milieuvergunning moeten nogal wat bedrijven zelf metingen uitvoeren op hun geloosde afvalwateremissie. Uit de controles van de Milieu-inspectie van deze zelfcontrole van 82 bedrijven, bleek dat slechts de helft voldeed aan alle gestelde emissiegrenswaarden. Slechts 70 percent voldeed aan de gestelde voorwaarden voor zelfcontrole.

In 2008 werden 605 processen-verbaal opgesteld en 682 'navolgende processen-verbaal' waarin aanvullende inlichtingen worden bezorgd aan de procureur des Konings. Enerzijds tonen de cijfers aan dat er wel degelijk wordt gecontroleerd, en dat het aantal controles lichtjes toeneemt. En dat is alvast een positief punt. De beste manier om minder overtredingen vast te stellen, is immers minder of minder streng controleren. Anderzijds tonen de controles aan dat er nog bijzonder veel overtredingen en tekortkomingen zijn. Dat is een negatieve vaststelling.

Aangezien 2008 het laatste jaar is waarin het Milieuhandhavingsdecreet nog niet in werking was getreden – de aanpak is intussen veranderd –, lijkt het moment geschikt om een evaluatie te maken. Mevrouw de minister, bent u van oordeel dat het aantal controles volstaat? Beschikt u over cijfers voor de periode 2002-2008 waaruit blijkt in hoeveel gevallen een aanmaning of raadgeving van de Milieu-inspectie volstond om een einde te maken aan een overtreding of de anomalie? In hoeveel gevallen kwam er via een administratiefrechtelijk optreden een einde aan een inbreuk? In hoeveel gevallen leidde een proces-verbaal tot een strafrechtelijke veroordeling?

Bent u van plan om de koelinstallaties met R22 versneld uit de omloop te nemen? Zo ja, welke maatregelen kunt u nemen? Bent u van mening dat de huidige regelgeving en de huidige wijze van controle voor de grondwaterwinning volstaan? Ziet u mogelijkheden om te verfijnen zodat een beter resultaat – want ik vond dat echt een slecht resultaat – en minder tekortkomingen worden bereikt?

Vindt u het niet verontrustend dat 30 percent van de bedrijven die zelfcontroles uitvoeren niet voldoen aan de voorwaarden die hun op dat vlak worden opgelegd? Is deze vaststelling van aard om u te doen twijfelen aan de deugdelijkheid van het systeem van zelfcontrole?

Nogmaals mijn excuses voor het lange verhaal, maar het is een bundeling.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, ik denk dat excuses hier niet op zijn plaats zijn. Het gaat hier over de essentie van milieuvergunningen, namelijk het sluitstuk: de handhaving. Dat is zeker aandacht waard in deze commissie.

Het rapport van 2008 is, zoals u zelf zegt, het laatste dat onder de oude regelgeving valt. Het is in ieder geval interessant dat we via zo'n rapport zicht krijgen op wat er allemaal is gebeurd en wat de resultaten zijn. Meten is weten.

Sinds 1 mei 2009 is het Milieuhandhavingsdecreet volledig operationeel. U vraagt me of we goed bezig zijn. Ik ben dus verplicht om naar dat decreet te kijken. Een van de essentiële elementen van het decreet is een slagkrachtige overheid die kan toezien op de verschillende bestuursniveaus.

Op gewestelijk niveau zijn naast de toezichthouders van de afdeling Milieu-inspectie, nog toezichthouders van 16 andere gewestelijke entiteiten, naargelang hun bevoegdheidsdomein, aangeduid om toezichtstaken op het terrein uit te oefenen. Daarnaast zijn er provinciale toezichthouders en lokale toezichthouders. Wat deze laatste categorie betreft, voorziet het Milieuhandhavingsdecreet in een uitbreiding van de gemeentelijke toezichthouders naar toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen en politiezones. Om ervoor te zorgen dat het toezicht door die verschillende toezichthouders op een gecoördineerde manier gebeurt, voorziet het Milieuhandhavingsdecreet in de mogelijkheid om in de schoot van de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving samenwerkingsprotocollen af te sluiten tussen de verschillende handhavingsactoren. Deze protocollen zijn in opmaak.

Ik meen dan ook dat in het Milieuhandhavingsdecreet voldoende garanties zijn ingebouwd dat de controles op het terrein, sinds de inwerkingtreding van het voormeld, zullen worden versterkt en meer gecoördineerd zullen verlopen. Ten slotte ga ik ervan uit dat de toezichthouders op de verschillende beleidsniveaus hun taken grondig aanpakken.

U vraagt naar een overzicht voor 2002 tot 2008. De afdeling Milieu-inspectie beschikt inderdaad over deze cijfers. Het gaat echter niet over een ‘standaard’-rapportering en het is dus niet gelukt. Omdat dit niet kon binnen het gegeven tijdsbestek, zal het antwoord op deze vraag aan de commissiesecretaris worden bezorgd.

Het milieuhandhavingsrapport van de afdeling Milieu-inspectie vermeldt jaarlijks het aantal opgestelde processen-verbaal. De laatste milieuhandhavingsrapporten geven geen overzicht meer van de beslissingen die de afdeling Milieu-inspectie ontving van de strafrechtelijke behandeling van de door haar opgestelde processen-verbaal. Dit gebeurde na een afspraak binnen de toenmalige commissie Vervolgingsbeleid om deze rapportering te laten uitvoeren door de Federale Overheidsdienst Justitie. Voor recente statistieken inzake de strafrechtelijke vervolgingen in het kader van processen-verbaal over milieudelicten verwijs ik naar de antwoorden op de in de Kamer van Volksvertegenwoordigers gestelde vragen van 16 april 2008 en van 21 oktober 2009.

Uw derde vraag gaat over de afbraak van koelinstallaties. De Europese verordening betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen bevat inderdaad afbouwschema's voor het gebruik van chloorfluorkoolwaterstoffen (HCFK's), waarvan R22 het meest courant gebruikt is.

De verordening stelt dat tot 1 januari 2015 enkel nog geregenereerde/gerecycleerde HCFK's mogen worden gebruikt bij het onderhoud van bestaande installaties. Het is daarbij heel belangrijk om de definitie van ‘gebruik’ te begrijpen. Daaruit blijkt dat men de loutere aanwezigheid van R22 in een koelinstallatie niet als gebruik beschouwt. Met gebruik bedoelt men de handeling van het vullen of bijvullen van een koelinstallatie omdat er bijvoorbeeld een tekort is aan koelmiddel. Bijgevolg bestaat er dan ook geen verbod op het in bedrijf houden of bezitten van installaties die HCFK's zoals R22 bevatten. Doordat het gebruik van gerecycleerde HCFK's nog enige jaren wordt toegelaten, wordt de correcte terugwinning gestimuleerd van HCFK's uit bestaande installaties die wel al worden omgebouwd. De teruggewonnen HCFK's hebben dan nog een economische waarde.

Op dit moment stelt men vast dat het aanbod aan HCFK's kleiner wordt, wat de kostprijs ervan de hoogte in drijft. Daardoor zullen exploitanten aangemoedigd worden om over te schakelen naar het gebruik van andere koelmiddelen. Gelet op de kostprijs van een dergelijke omschakeling die binnen de 5 jaar in het merendeel van de gevallen zal moeten worden doorgevoerd, is het echter niet haalbaar om deze uitfaseringsdata nog te vervroegen en de exploitanten te verplichten om hun installatie nog sneller om te bouwen naar een ander koelmiddel. Het Europees vastgelegde uitbanningsschema wordt dan ook gevolgd.

Het Vlaamse beleid op het gebied van koelinstallaties zal zich voornamelijk toespitsen op het voortzetten van de controle van de lektheid van installaties, onder meer op basis van specifieke uitbatingsvoorwaarden die in VLAREM zijn opgenomen, en de verdere implemen-

tatie van een certificering van personen en bedrijven die deze installaties onderhouden. Daarbij worden onder meer eisen gesteld aan de vakbekwaamheid van de technici die dergelijke installaties moeten onderhouden.

De huidige regelgeving houdende de vergunningsplicht, aansluitend de algemene en sectorale milieuvoorwaarden van titel II van VLAREM, desgevallend aangevuld met bijzondere voorwaarden, zijn voldoende duidelijk en doeltreffend om het meer oppompen dan wat is vergund, het eventueel aftappen vóór de debietmeters, het correct uitvoeren van debietmetingen en peilputmetingen, het correct aanbrengen van peilputten enzovoort op een doeltreffende manier te voorkomen dan wel te bewaken en te beheersen.

Het probleem ligt niet bij de regelgeving maar veeleer bij de naleving van de milieuvoorwaarden. Voor de bescherming van de grondwaterreserves van Vlaanderen, zowel kwalitatief als kwantitatief, is een afdoende regelgeving en controle noodzakelijk. Voor de controle op grondwaterwinningen is de afdeling Milieu-inspectie bevoegd. Hiertoe is er intern binnen de afdeling een werkgroep Bodem en Grondwater opgericht die via verschillende acties en projecten de controles op de grondwaterwinningen coördineert.

Gelet op de specifieke toezichtsbevoegdheid van de Milieu-inspectie spitsen deze controles zich in 2008 voornamelijk toe op klasse 1-vergunde inrichtingen. Over de klasse 2- of klasse 3-ingedeelde inrichtingen met grondwaterwinningen of de kleinere illegale grondwaterwinningen doet de rapportering van de Milieu-inspectie dus geen uitspraak. Dat betekent echter niet dat ze niet zijn gebeurd.

De controles op de grondwaterwinningen door de Milieu-inspectie gebeuren hetzij door effectieve gedetailleerde terreininspecties hetzij door administratieve controle van de zelfcontroleverplichtingen betreffende grondwater van de exploitanten.

De cijfers in het milieuhandlingsrapport 2008 van de Milieu-inspectie refereren zowel aan terreincontroles als aan administratieve controles. Ze geven duidelijk weer dat zowel op het vlak van grondwaterkwantiteit – slecht geïnstalleerde debietmeters, te veel oppompen van grondwater, peilputten enzovoort – als op het vlak van grondwaterkwaliteit – slecht uitgeruste productieputten, slecht afgesloten verlaten putten enzovoort – verschillende tekortkomingen werden vastgesteld in 2008. Deze tekortkomingen zijn telkens inbreuken op de bestaande regelgeving betreffende grondwater, dan wel op specifieke vergunningsvoorwaarden.

Het percentage aan gecontroleerde bedrijven waar gebreken werden vastgesteld, neemt de afgelopen jaren af, van 79 percent in 2007 tot 67 percent in 2009. Dit toont aan dat de controles wel renderen, maar dat er toch nog frequent gebreken worden vastgesteld. Een van de redenen hiervoor is de gebrekkige kennis. Het aspect grondwaterwinning is bij de meeste bedrijven slechts een nevenactiviteit waarvan de wetgeving minder goed is gekend. Grondwaterwinning is als rubriek pas sinds 1999 ingevoerd in VLAREM. Voordien bestond er een aparte vergunningsprocedure via het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985.

Deze oudere vergunningen met hun specifieke voorwaarden kunnen ook vandaag nog geldig zijn tot uiterlijk 1 januari 2019. Deze overlap van vergunningsregimes maakt voor de exploitanten niet altijd duidelijk aan welke voorwaarden moet worden voldaan. Een duidelijkere communicatie van de overheid over deze soms technische en complexe regelgeving naar de exploitanten kan er op termijn toe bijdragen dat een aantal van de gebreken die vandaag nog worden vastgesteld, aan de bron worden aangepakt in plaats van na een controlebezoek.

De regelgeving over grondwaterwinningen is sinds de invoering van de VLAREM-trein in 2009 uitgebreid. Zo is er een bijlage toegevoegd met een specifieke code van goede praktijk voor boringen en voor het exploiteren en afsluiten van boorputten voor grondwaterwinning. Veel van de gebreken vastgesteld door de Milieu-inspectie vloeien rechtstreeks voort uit een gebrekkige installatie van de grondwaterwinning. Deze nieuwe bijlage bevat omstandige

voorschriften voor de installatie en bescherming van het grondwater. De handhaafbaarheid hiervan is een knelpunt bij de controle van grondwaterwinningen op het terrein aangezien die zich bijna uitsluitend kan richten op gekende grondwaterwinningen en op wat aan het maaiveld zichtbaar is. Gebreken aan bijvoorbeeld de afwerking, uitrusting of afdichting van de boorputten die zich ettelijke tientallen meters onder het maaiveld kunnen bevinden, zijn in veel gevallen niet of moeilijk te controleren, tenzij er gedurende het hele installatieproces wordt gecontroleerd. Deze gebreken kunnen wel degelijk ernstige nadelige gevolgen hebben voor het grondwater, maar de controle hierop is moeilijk te organiseren.

Hoewel de regelgeving de exploitant op dit vlak nu betere richtlijnen en garanties biedt, heeft de exploitant daarom niet noodzakelijk de garantie dat de aanleg of aanpassing van een grondwaterwinning ook effectief zal worden uitgevoerd volgens de regels van de code van goede praktijk. Er bestaat namelijk geen erkenningsprocedure voor boorfirma's, noch een expliciete vermelding in de milieuregelgeving dat boringen of grondwaterwinningen moeten worden uitgevoerd of aangepast door erkende firma's.

Nochtans kan het inschrijven van deze bepalingen in de regelgeving een sterke verbetering brengen. De mogelijkheid hiertoe is al sinds 1997 ingeschreven in het decreet houdende maatregelen betreffende het grondwaterbeheer. Uiteraard moet op deze erkenning dan ook een efficiënt controlesysteem worden toegepast zodat het aantal vastgestelde gebreken op het terrein effectief verder kan afnemen.

Een verplichte registratie van alle uitgevoerde boringen door erkende firma's kan bovendien het ontstaan van illegale winningen ontmoedigen, wat het grondwaterbeheer van Vlaanderen ten goede zal komen. In dit kader kan nu al vermeld worden dat sinds begin 2010 ook de kleinere vergunnings- of meldingsplichtige grondwaterwinningen – klasse 3 of een vergund volume binnen 500 kubieke meter per jaar – moeten worden uitgerust met een debietmeting en -registratie. Dit maakt het mogelijk om op basis van concrete, dus ook op het terrein controleerbare in plaats van geschatte cijfers, het grondwaterbeheer te ondersteunen. Daardoor kunnen een aantal verdoken vergunningsplichtige grondwaterwinningen aan het licht worden gebracht.

De controles op de grondwaterwinningen zijn vandaag een belangrijk aandachtspunt voor de Milieu-inspectie, wat ook blijkt uit het handhavingsrapport. Deze aandacht zal in de toekomst blijven bestaan.

Een nieuwe uitdaging voor de toekomst om het grondwater bijkomend te beschermen, omvat het aanpassen en mee evolueren van de regelgeving en controles betreffende grondwater aan nieuwe populaire technologieën. Ik denk daarbij onder meer aan geothermie en koude-warmteopslag die in stijgende mate, bij bedrijven maar ook bij particulieren, aanspraak maken op de grondwatervoorraden of de energie aanwezig in de ondergrond voor verwarmings- of koelingsdoeleinden. De milieuregelgeving is op dat vlak technisch nog onvoldoende onderbouwd en dient dus te worden vervolledigd.

Mijnheer Vandaele, ik ben ervan overtuigd dat er een afdoende controle van de zelfcontrole moet zijn door de afdeling Milieu-inspectie. In dat kader wil ik even citeren uit de milieubeleidsnota 2009-2014, pagina 48: “Door een verhoging van het aantal lokale toezicht-houders – gemeentelijk, intergemeentelijk en politiezone – zal de Vlaamse Milieu-inspectie zich meer kunnen toeleggen op inrichtingen met een grote milieurelevantie, zoals Seveso- en GPBV-bedrijven (Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging), en op keten-toezicht op afvalstoffen. De handhaving zal verschuiven van een reactieve naar enerzijds een proactieve invalshoek, geconcretiseerd in specifieke thematische handhavingscampagnes, en anderzijds naar een routinematige invalshoek. Bij dit laatste staan emissiegerichte inspecties en controle van de zelfcontroleactiviteiten van de bedrijven centraal. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan het toezicht op niet-vergunde maar wel vergunningsplichtige inrichtingen en activiteiten.”

De afdeling Milieu-inspectie heeft zich in haar Milieu-inspectieplan 2010 al voorgenomen om dit jaar een voortgezette inspanning te leveren bij de controle van de zelfcontrole van het oppompen van grondwater, van emissies in de lucht en lozingen van afvalwater, en bij verwerkers van dierlijk afval en verbranders van houtafval. Zelfcontrole door de bedrijven is noodzakelijk, niet alleen om hun milieuprestaties en het voldoen aan de regelgeving te kennen, maar ook om een eigen optimale bedrijfsvoering te verwezenlijken.

Het is dus een verhaal van zelfcontrole, maar ook van voldoende controle op die zelfcontrole.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik dank u voor het omstandige antwoord. Ik kijk ook uit naar de cijfers die ik nog van u te goed heb.

Eén kleine kanttekening toch bij het grondwater. U geeft aan dat in 2008 vooral de klasse 1-installaties werden gecontroleerd, en niet de kleinere. Dat maakt het eigenlijk allemaal nog een beetje erger. Als 77 percent van die grote installaties niet conform is, dan hebben we toch wel een probleem.

Ik noteer ook uw suggestie om de boorfirma's eventueel een erkenning op te leggen. Dat lijkt mij een waardevolle suggestie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het gebrek aan structureel onderhoud van de Vlaamse rioleringen

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Minister, tijdens het actualiteitsdebat over de aanhoudende onderhoudsproblemen op het Vlaamse wegennet, dat werd gehouden op 10 februari jongstleden, waarschuwde ik de Vlaamse Regering dat er binnenkort even grote discussies zullen worden gevoerd over het onderhoud, of het gebrek aan onderhoud, van onze Vlaamse rioleringen. Net zoals er gigantische onderhoudsproblemen zijn op het Vlaamse wegennet, is er blijkbaar ook wat betreft de Vlaamse rioleringen een totaal gebrek aan onderhoud.

In Vlaanderen ligt er ongeveer 40.000 kilometer ondergrondse riolering. Het Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw (OCW) waarschuwt voor de vele verborgen gebreken aan onze rioleringen. Het onderhoud van de riolen wordt, net als onze wegen, al jarenlang verwaarloosd, aldus Claude Van Rooten van het OCW. Daardoor dreigen instortingen, breuken, doorsijpelend water, verontreiniging enzovoort.

De prijs van structureel onderhoud wordt door VLARIO, het kenniscentrum voor de Vlaamse riolering, op 500 miljoen euro per jaar geraamd. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSJ) komt, rekening houdend met de kosten aan de bovenliggende wegen, uit op 600 tot 700 miljoen euro.

Minister, kunt u mij zeggen of het onderhoud aan de Vlaamse riolering inderdaad al jarenlang wordt verwaarloosd? Welke maatregelen zult u nemen om de nodige onderhouds- en herstellingswerken aan de rioleringen te verzekeren? Is daarvoor in de nodige budgetten voorzien? Worden nieuwe heffingen, zoals een regenwaterheffing, overwogen, om met die opbrengsten eventueel in onderhoud van de rioleringen te voorzien?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, de heer Reekmans had een gelijkaardige vraag om uitleg ingediend, maar hij kan er vandaag om persoonlijke redenen niet bij zijn. Ik

stel voor dat ik die vragen toch samen behandel. Ik ga ervan uit dat het antwoord ook aan de heer Reekmans kan worden bezorgd.

Mijnheer Huybrechts, de verklaringen van het OCW naar aanleiding van een studiedag op 4 februari van dit jaar zijn gebaseerd op een aantal vaststellingen naar aanleiding van camera-onderzoeken die worden uitgevoerd bij de opmaak van een inventaris van rioleringen. Die vaststellingen zijn verbonden aan de leeftijd, en bijgevolg ook aan de kwaliteit van in het verleden aangelegde riolen.

De technieken voor het aanleggen van riolen zijn sinds de jaren tachtig gelukkig sterk verbeterd. Dat heeft dan ook gunstige gevolgen voor de kwaliteit en de levensduur van de riolen. Een volledige inventaris van de leeftijd en de kwaliteit van de rioleringen hebben we echter niet ter beschikking, waardoor niet kan worden nagegaan of de ramingen die door VLARIO en VVSG worden gehanteerd, correct zijn. Hun ramingen zijn gebaseerd op het feit dat jaarlijks minimaal 2 percent van de nieuwwaarde van het net zou moeten worden geïnvesteerd in onderhoud en vervanging van riolen. Die 2 procentregel is echter een inschatting die niet wetenschappelijk onderbouwd is.

In mijn beleid heb ik tot op heden niet enkel aandacht gehad voor de verdere uitbreiding van het rioleringsnet, maar eveneens voor de heraanleg van bestaande rioleringen. Een belangrijk aandeel, namelijk de helft, van het gemeentelijk subsidieprogramma en ook een deel van het bovengemeentelijk investeringsprogramma bevat jaarlijks projecten die bestaande riolen vervangen. De helft is dus nieuw. Bij de andere helft gaat het om het vervangen van bestaande rioleringen.

Ik heb ook nieuws. Op 8 januari 2010 keurde ik de omzendbrief inzake goed onderhoud van openbare rioleringen en collectoren goed. Deze omzendbrief richt zich tot de gemeenten en rioolbeheerders en werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 3 februari 2010. De omzendbrief reikt de gemeenten en rioolbeheerders duidelijke richtlijnen aan over het gewenste niveau van onderhoud aan de hand van een aantal technische voorschriften inzake het reinigen van openbare rioleringen en collectoren en bijhorende straatkolken en pompstations. In het kader van de lopende globale herziening van de code van goede praktijk voor de aanleg van rioleringen is erin voorzien dat deze code verder zal worden aangevuld met richtlijnen over het onderhoud van rioleringen. In verschillende werkgroepen, waarbij alle rechtstreeks betrokkenen worden bevroegd, wordt deze code momenteel geactualiseerd. Een finale versie wordt verwacht in het najaar van 2010.

Sinds 2008 worden de gemeenten en rioolbeheerders jaarlijks bevroegd over de besteding van hun middelen inzake de uitbouw en het beheer van de gemeentelijke saneringsinfrastructuur door de economische toezichthouder, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Sinds 2009 is hier ook een ecologisch onderdeel aan verbonden, dat gecoördineerd wordt door de ecologisch toezichthouder, ook binnen de VMM maar door een andere entiteit. Deze nog niet verplichte bevraging heeft ook aandacht voor het onderhoud van de rioleringen. Gelet op het feit dat deze bevragingen nog maar recent zijn opgestart, niet door alle gemeenten cijfers ter beschikking zijn gesteld en die bovendien niet uniform zijn, is het momenteel niet mogelijk om hier al duidelijke conclusies aan te verbinden. Op termijn moet dit rapporteringsinstrument wel een duidelijk beeld geven van de situatie in de gemeenten op het vlak van bestaand rioolbeheer. Op die basis kan dan ook het beleid worden bijgestuurd.

Mijnheer Huybrechts, een regenwaterheffing heeft geen directe link met de nodige budgetten voor de heraanleg van riolen. Een bijkomende heffing wordt op dit moment niet overwogen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat het onderzoek van het OCW en VLARIO niet wetenschappelijk onderbouwd is. Dat kan wel zijn. Het is echter noodzakelijk dat dat op een andere manier gebeurt. U hebt zelf gedeeltelijk aangegeven dat dat op termijn zal gebeuren. De staat en het onderhoud van onze rioleringen

moeten gecontroleerd worden. Ik verwijs naar het onderhoud van onze Vlaamse wegen. Een gebrek aan onderhoud leidt op termijn tot een veel duurdere factuur dan wanneer men het onderhoud doet wanneer dat nodig is. Als dat niet het geval is bij de rioleringen, vrees ik dat we een achterstand zullen opbouwen en dat we de prijs niet meer zullen kunnen betalen. U moet de nodige maatregelen nemen om een dergelijk rampscenario te voorkomen.

De voorzitter: Mevrouw De Wit heeft het woord.

Mevrouw Sophie De Wit: Heel wat gemeenten zijn bezig met een totaal rioleringsplan. Ze trachten een inventaris te maken van hun rioleringen en oplossingen te vinden. Men zoekt naar projecten om mee in te stappen. Ik denk aan HidroRio enzovoort. Heel wat burgers voelen dat ook aan de waterfactuur. Er is een heel hoge kost aan verbonden. Het is belangrijk om dat in het oog te houden. Als de gemeenten het niet meer kunnen betalen, kan men niet verwachten dat de burger het bedrag blijft ophoesten. De overheid zit ook al krap bij kas. Het is een heel moeilijk dossier. Het is belangrijk dat we de gemeenten stimuleren bij de opmaak van die plannen, dat we alleszins weten hoe de zaak in elkaar zit. Van daaruit moeten we trachten verder te gaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Huybrechts, ik heb niet gezegd dat het geen wetenschappelijk vaststaand feit is. Dat onderzoek is zeer nuttig. We moeten echter verder bouwen. Vandaar ook dat we die gegevens verzamelen via de VMM en dat we daar een lijn trachten in te trekken. Ik heb ook verwezen naar de omzendbrief over de goede praktijken om gemeenten wegwijs te maken en ze ten volle te ondersteunen. Dat is ook altijd het beleid van Vlaanderen geweest. De helft van het budget gaat naar het vernieuwen van bestaande rioleringen. Er wordt dus heel wat aandacht aan besteed. Het kan niet alleen naar vernieuwing gaan. Er moeten ook nog nieuwe rioleringen worden aangelegd. De verdeelsleutel is goed.

Het klopt dat de gemeenten die plannen hebben. Dat is een sterkte. Op basis daarvan kan de zaak worden aangepakt. Ik kan niet alles in één keer doen. Er zijn prioriteiten. Er zijn rioleringen in zeer slechte staat. Die problemen moeten direct worden aangepakt. Dat gebeurt ook in gemeenten die daar serieus werk van maken. De overheid moet inderdaad ook zorgen voor een stimulans.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■